

MUZEUL DE ISTORIE AL ȘCOLII (Din experiența liceului din Anina)*

ION POPA

Cu câțiva ani în urmă semnalam în paginile ziarului „Flamura“ (jud. Caraș-Severin) amenajarea unui muzeu de istorie la liceul din Anina. Pledam atunci pentru generalizarea acestui experiment, avînd în vedere rolul important care revine elementelor de istorie locală în educarea conștiinței și conduitei patriotice a elevilor. Astăzi, organizarea unor colțuri muzeistice (muzeu, cabinete de istorie) în școlile din județul Caraș-Severin a devenit o practică curentă, care se finalizează deja în rezultate promițătoare pe tărîmul instrucției și educației.

Justificîndu-și pe deplin existența, muzeele școlare oferă elevilor posibilitatea unui contact direct cu trecutul de luptă al poporului nostru, cu tradițiile sale revoluționare, contribuie în mod substanțial la formarea sentimentului patriotic și la înarmarea tinerei generații cu elemente ale teoriei marxist-leniniste. Muzeul de istorie al școlii poate și trebuie să devină un lăcaș în care modelăm conștiințe, dezvoltăm pasiuni, stimulăm capacitatea creatoare, spiritul critic și rațiunea tineretului studios. Organizînd în mod judicios activitatea muzeului școlar, descoperim din timp vocația elevului, îi formăm deprinderi de muncă independentă, îl orientăm spre profesiunea potrivită și — de ce n-am recunoaște? — chiar pentru cadrele didactice de specialitate, muzeul este un mijloc eficient de perfecționare a măiestriei pedagogice.

Organizarea muzeului școlar din Anina s-a desfășurat pe trei planuri paralele :

- 1 — depistarea izvoarelor istorice existente în raza localității și a județului ;
- 2 — selectarea, interpretarea și expunerea materialelor colecționate ;
- 3 — folosirea exponatelor în procesul instructiv-educativ.

Amenajarea muzeului s-a bucurat de o amplă și prealabilă popularizare în rîndul elevilor, pentru ca aceștia să cunoască din timp rostul și importanța acțiunii în care urmau să se angajeze. Au fost date apoi copiilor indicații

---

* Articolul a apărut și în „Buletin de informare“, III, 6/1973, p. 2—6 (editat de Casa școlii didactice a jud. Caraș-Severin).

precise cu privire la specificul materialelor ce trebuiau să fie culese : unelte, arme, monede, medalii, fotografii, ziare, reviste, hărți, acte, obiecte de artă populară, etc. Monumentele istorice din perimetrul orașului Anina și din împrejurimi, arhivele unor întreprinderi, instituții, bibliotecile publice, ca și cele particulare au stat în permanență în atenția colectivului care a coordonat acțiunea de organizare a muzeului. Din acest colectiv au făcut parte cadre didactice de specialitate, precum și elevi care au manifestat vocație și pasiune pentru studiul istoriei. În același timp întreaga acțiune a fost sprijinită efectiv de conducerea școlii, de corpul didactic în totalitatea lui, de organizația de partid și de organizațiile de pionieri și tineret din unitatea respectivă.

Desigur, amenajarea unui muzeu nu se realizează în câteva zile : aceasta durează ani la rând, solicitând răbdare, o muncă perseverentă, uneori dificilă, dar nu lipsită de satisfacții. Experiența școlii noastre în acest domeniu ne arată că elevii, scormonind pământul, scotocind cu sîrguință ungherele tainice știute numai de ei, pot scoate la iveală tezaure documentare nebănuite, materiale de certă valoare științifică. În decursul a numai doi sau trei ani de căutări sistematice, elevii liceului din Anina au colecționat fragmente de ceramică dacică, monede din diverse epoci, arme medievale, obiecte de artă populară, documente referitoare la principalele evenimente care au brăzdat istoria poporului nostru. Deosebit de convingător sînt ilustrate, în muzeul școlii, momentele cruciale ale evoluției orașului Anina, tradițiile de luptă ale clasei muncitoare din acest cunoscut centru minier.

Campania de depistare a izvoarelor istorice impune o strictă și atentă supraveghere a elevilor în teren pentru evitarea unor accidente cu consecințe din cele mai tragice. Se știe că nu rare au fost cazurile în care copiii, nesupravegheați, au avut de suferit de pe urma unor căzături sau a unor explozii violente provocate de diverse tipuri de arme încărcate, grenade ori proiectile neexplodate, rămase din timpul războiului.

Descoperirea și culegerea izvoarelor istorice nu a reprezentat decît un moment în procesul de organizare a muzeului școlii din Anina. Adevărată activitate de muzeu a început odată cu selecția și interpretarea riguros științifică a fondului documentar existent. Din sutele de obiecte și documente colecționate a trebuit să reținem pe acelea care au o reală valoare istorică și care, evident, pot fi folosite cu maximum de eficacitate în procesul instructiv-educativ. Or, acest lucru nu a fost deloc ușor. Chiar în formele ei cele mai simple, munca de cercetare științifică solicită nu numai o temeinică pregătire profesională, dar și eforturi sistematice, care nu întotdeauna sînt încununate de succese. De altfel, nici nu ne pretinde nimeni să urmărim neapărat obținerea unor rezultate senzaționale, ieșite din comun. Înainte de a fi un element de senzație, un element decorativ, muzeul școlar este un mijloc de educație și instrucție. Totodată, el nu trebuie să rămînă un simplu depozit de material didactic mai mult sau mai puțin utilizat, ci, dimpotrivă, să devină un adevărat laborator care să stea la îndemîna micilor cercetători dornici să dezlege tainele istoriei.

În cadrul muzeului școlar din Anina, elevii au fost inițiați în studiul și interpretarea diverselor materiale documentare, în executarea unor fotografii, traduceri, în întocmirea unor albume, grafice, schițe, care să reflecte

XIV—XVI), am pregătit din timp sala muzeului, fixînd pe pereții acesteia portretele marilor domnitori români din epoca respectivă (Mircea, Ștefan, Țepeș, Iancu, Ioan Vodă, Mihai), precum și unele tablouri și materiale sugestive (multe dintre acestea lucrate chiar de elevi), care reprezentau castelul de la Hunedoara, planul bătăliei de la Vaslui, lupta de la Călugăreni etc. Am observat că încă de la intrarea în muzeu elevii au fost impresionați. Emoțiile lor s-au amplificat pe măsura desfășurării lecției. Trăsăturile aspre ale lui Vlad Țepeș sau Ioan Vodă cel Viteaz, de pildă, desprinse cu ușurință de copii, mi-au oferit prilejul angajării unui interesant dialog cu clasa cu privire la energia, fermitatea, curajul celor doi domni, subliniind neînduplecarea lor atunci cînd a fost vorba de lupta împotriva stăpînirii străine și uneori chiar împotriva asupritorilor interni. Pe parcursul lecției am mai prezentat elevilor, în momentele oportune, fragmente din „Scrisoarea III-a” înregistrată pe disc în interpretarea regretatului artist George Vraca, arme caracteristice epocii la care ne refeream (spadă, săgeți, arbaletă) și cîteva imagini ale cetăților medievale din Banat, acestea din urmă, ca elemente de istorie locală. (La această lecție recapitulativă n-am mai folosit diafilme, diapozitive și citate din diverse lucrări, cu care elevii au făcut cunoștința la lecțiile obișnuite de zi cu zi). În după amiaza aceleiași zile, împreună cu întreaga clasă, am vizionat filmul artistic românesc „Mihai Viteazul” care alături de lecție a contribuit la educarea conștiinței patriotice a elevilor.

Obiectele și documentele din muzeul școlar nu contribuie numai la formarea unor convingeri și sentimente, ci și la stimularea gîndirii elevilor, la dezvoltarea capacității lor de judecată. Prezentînd elevilor mei din anul al III-lea, declarația de război adresată de Austro-Ungaria, în anul 1914, Serbiei („Noul jurnal de Pesta”), aceștia au reușit să desprindă pretextul, cauzele și caracterul primului război mondial. Un elev din anul al IV-lea, doar cu ajutorul unei hărți (document original), care prezintă amplasarea trupelor pe teritoriul țării în luna martie anul 1907, a făcut aprecieri din cele mai exacte și mai interesante cu privire la aria de desfășurare, focarele și reprimarea sîngeroasă a răscoalei țărănești din 1907.

M-am limitat la cîteva exemple, există, firește, și alte modalități, procedee, mijloace care ne stau la îndemînă. Folosindu-le judicios, lecția de istorie (de ce nu și cea de educație cetățenească sau dirigenție?) va fi cu siguranță mai interesantă, mai atractivă, mai bogată în conținut. În fond, utilizînd la lecție o gamă largă de materiale ilustrative, de mijloace audio-vizuale, nu facem decît să venim în întîmpinarea procesului de înnoire a învățămîntului. În acest proces, muzeul școlar are un rol deosebit; ba mai mult, aș îndrăzni să spun, este de neînlocuit.

Problematika abordată de autorul articolului de față este, desigur, mult prea vastă pentru a fi epuizată în cîteva pagini. Chiar dacă rîndurile de mai sus nu oferă soluții infailibile, ele pot constitui cel puțin suportul unui schimb sincer de păreri pe marginea unei probleme de importanță majoră.